

*Они мењају свој свет
на боље*

Назив:
Они мењају свет на боље

Издавач:
НВО „Центар за развој заједница“

За издавача:
Невенка Медић

Уредница:
Татјана Лазаревић

Превод:
Олга Илић, центар „Студент“

Тираж:
300 примерака

Датум издавања:
Децембар 2011

Издавање ове брошуре и пројекат SKYL подржали су USAID и „Mercy Corps“

Они мењају свој свет на боље

Децембар 2011.

Драги читаоци,

Ова брошура, која излази у два издања - на српском и енглеском језику, резултат је успеха троипогодишњег омладинског образовног програма „Подршка младим лидерима на Косову и Метохији“ (SKYL), у четири општине на северу Косова: Северној Косовској Митровици, Звечану, Лепосавићу и Зубином Потоку. Пројекат који је наша локална невладина организација „Центар за развој заједница“ реализовала у периоду од друге половине 2008. до краја 2011 године, у сарадњи са међународном невладином организацијом „Mercy Corps“ и уз финансијску подршку USAID-а, у разним активностима окупио је преко хиљаду младих од 15 до 26 година из ових општина, од којих је 738 завршило и двомесечно, четворомесечно и тромесечно стажирање у разним организацијама и институцијама на северу Косова.

Пратили смо наше стажисте током читавог програма SKYL, али и касније. Многи од њих су били активни не само на тренинзима, већ касније и на својим радним местима. Током тренинга су имали прилику да размене мишљења и ставове о конкретним животним вештинама, које се траже на данашњем модерном и конкурентном пословном тржишту, а што су могли даље надградити у својим првим, правим пословима, у оквиру вишемесечног стажирања. Најмање 125 наша корисника су задржали своје послове, или пронашли нове захваљујући искуству у овом програму.

Током програма, неговали смо добру сарадњу и стварали нова партнерства са организацијама које су прихватале наше кориснике да код њих стажирају. Заједнички смо промовисали потребу да се младим људима у нашим општинама морају хитно омогућити шансе за добре и квалитетне образовне програме и активности, као и могућност да остваре активну улогу у сопственом креирању своје позитивне и одрживе будућности.

Иако су због масовности, тренинзи о животним вештинама – комуникацији и преговарању, те цивилним и пословним вештинама, заједно са програмом стажирања биле наше ударне активности, у оквиру програма, одигравале су се и друге живе активности. Тако су

на пример, млади корисници SKYL-а, након стажирања, осмислили и реализовали двадесетак малих пројеката у заједници – било је поетских и књижевних вечери, музичких догађаја, спортских такмичења, електрификације улице у Микронасељу, акција чишћења, обнављање фонда популарних књига и набавка фотокопир машине и штампача градској библиотеци, набавка опреме за поправку расхладних уређаја за ученичку радионицу у Техничкој школи, итд. Како се овај програм одигравао и у другим општинама на Косову, као што је јужни део Митровице, Гњилане, и Ново Брдо, организована су и два заједничка тренинга и путовања за поједине младе људе из ових општина.

У овој брошури је забележен само делић искустава учесника програма SKYL. Приче су позитивне, јер су их писали неки од најактивнијих учесника програма - наше младе вође у раду, знању и способностима у свом окружењу. Допринос овој брошури дао је и наш имплементни партнер, организација „Mercy Corps” својим текстом о пројекту и самој организацији, као и директорица градске библиотеке „Вук. Ст. Караџић“, Милена Тепавчевић, као представница организација и институција са којима је „Центар за развој заједница“ изврсно сарађивао током активности пројекта. Уживајте!

Уредништво

Организација „Mercy Corps“ о програму SKYL: **октобар 2008. – јануар 2012.**

Програм “Подршка младим вођама на Косову” - SKYL, који је подржао USAID, а реализовао „Mercy Corps“, у сарадњи са локалним партнерима, пружа могућност младим људима на Косову да стекну вештине које ће им омогућити да активно учествују у животу заједнице и да стекну вештине потребне за запошљавање. Кључне компоненте програма обухватају:

Стицање вештина потребних за запошљавање

SKYL омогућава младима да стекну пословне вештине, радно искуство и прилику да се запосле путем обуке, стажирања и праксе у стручним секторима попут картографије, машинства, архитектуре и медицине.

Ангажовање у заједници и друштву

SKYL је помогао младима да се поново ангажују у својим заједницама тако што ће имати водећу улогу у услугама које се пружају.

Изградња мултиетничких веза

SKYL је радио на изградњи мултиетничке, инклузивне мреже младих људи који су оспособљени да преговарају, комуницирају и заједнички решавају проблем. Млади припадници српске и албанске заједнице су сада подстакнути да користе ове вештине у циљу реализације пројеката који ће им омогућити да раде у заједничком интересу.

SKYL програм је подржао младе људе на Косову да стекну радне вештине и искуство, тако што им је помогао да изграде уверење да они могу бити и јесу у центру својих заједница, као и да изграде помирење и толеранцију међу собом. Програм је доказао да млади широм Косова имају сличне бриге, жеље, мишљења и искуства која треба да поделе са другима.

SKYL програм је програм промена – и током реализације програма дошло је до промена у животима младих људи.

У партнерству са међународном организацијом „Mercy Corps“, SKYL програм су реализовале три локалне невладине организације (НВО): „Центар за Развој Заједница (ЦРЗ)“, „Косовски Центар за међународну сарадњу (КЦИЦ)“ и „Mudnesia“.

О „Mercy Corps“-у

„Mercy Corps“ ради у срединама захваћеним непогодама, сукобима, хроничним сиромаштвом и нестабилношћу, како би ослободио потенцијале из људи који могу да се изборе са скоро немогућим ситуацијама.

Од 1979, „Mercy Corps“ је утрошио једну и по милијарди долара као помоћ људима у 106 држава. Уз подршку седишта у Северној Америци и Европи, глобални програми ове агенције запошљавају 3,700 људи широм света који допиру до 16.4 милиона људи у више од 35 држава. Током последњих пет година, више од 89 процената средстава ове агенције је директно додељено програмима који помажу угроженим људима. „Mercy Corps“ је поносан добитник Награде за брзу компанију/надзорну групу социјаног капиталисте за 2008. годину.

Све је лако кад си млад?!

*Пише: Слађана Некић,
новинарка локалног „Контакт Плус“ радија*

На евиденцији Националне службе за запошљавање у Северној Косовској Митровици налази се 6.704 лица, од чега је 3.426 лица старих до тридесет година. У најпродуктивнијем периоду свог живота, ови млади људи су резигнирани, без јасне перспективе, бар у средини у којој живе. Немају велике планове за будућност, ни на пословном, нити на приватном плану.

Све је лако кад си млад – то је крилатица са којим су одрастале генерације људи које су то своје животно доба проживљавали седамдесетих и осамдесетих година прошлог века. Данас она не важи. Златно доба социјализма и друштвених предузећа, када је једино било битно запослити се, и онда одрађивати посао до пензије, полако пада у заборав. Млад човек, данас, практично не може ни да замисли да ће икада доживети пензију.

Млади не виде перспективу

Милан.Т. (22), студент економије у Митровици, каже да је његов једини разлог за студирање притисак родитеља, који, како каже, још увек верују да ће му диплома помоћи при запошљавању. „Са дипломом или без ње, свеједно, моћи ћу да радим једино као конобар или у некој продавници, ако изузнем теже физичке послове на грађевини“ каже Милан. Јелена Р. (26), такође из Митровице је пре пар година дипломирала на факултету психологије, али, како каже, не верује да ће у блиској будућности радити у струци. Јелена је, жаргонски речено, на црно запослена у бутику, као продавачица. „Не уплаћују ми се никакви доприноси, и немам ни дан радног стажа. Ипак, за сада није тако лоше јер још увек живим са родитељима. Плата од стодвадесет евра месечно, више је некакав допринос родитељском буџету, и благи привид економске независности, јер не морам од родитеља да

тражим новац за изласке и гардеробу“, прича Јелена. Ипак, каже да јој заснивање породице још увек не пада на памет, јер под околностима у којима живе она и њен младић, не би имали новац ни за стан, а камоли за остале трошкове.

Према подацима Националне службе за запошљавање - Филијале Косовска Митровица, у октобру 2011 године, на евиденцији ове службе било је више од 6.700 незапослених лица, од чега чак 3.426 лица старости до тридесет година. Међу евиде-

нтираним незапосленим лицима ове старосне категорије налазе се особе различитог степена стручности, од лица без икаквих квалификација, до лица са завршеном вишом или високом школом. Мада Национална служба за запошљавање спроводи различите програме за запошљавање ових лица, чини се да то ипак није довољно. Спровode се различити програми преквалификација и доквалификација, али и програми „Прва шанса“ и „Стручна пракса 2011“, који лицима старим до тридесет година старости омогућавају стицање првих радних искустава или оспособљавање за самосталан рад у струци. Ипак, чини се да је све то недовољно. Једини начин да се овом проблему стане на крај, јесте покретање индустрије, која већ деценијама уназад, практично, не ради. А до тада, како се ко снађе.

Млади, образовани људи, бољу будућност траже на другом месту. Они који су се докопали престонице (Београда), нерадо се враћају. Има и оних који би, без обзира на универзитетске дипломе, радо физикалисали по белом свету, за солидан новац. Оних који верују да ће за коју годину бити боље је најмање. Заједничко већини је да би, када би им се указала прилика да негде живе без трзавица и да добро зарађују, побегли одавде, главом без обзира.

Сва у SKYL-у

Пише: Ана Марија Ивковић,
службеница на пројекту SKYL

Током априла 2009. године, указала ми се прилика да учествујем у пројету “Подршка младим лидерима на Косову и Метохији” – SKYL, који је реализовала локална невладинa организација “Центар за развој заједница” (ЦРЗ). Како раније уопште нисам имала иску-

ства у било каквом раду и теми у вези са цивилним друштвом, SKYL сам схватила као добру шансу да се опробам у “трећем сектору”.

Тренинзи преговарања и цивилног ангажовања су ме изненадили како интерактивним радионицама, начином рада предавача, тако и знањем које сам усвојила, а које је за разлику од стеченог знања у школи и на факултету, заиста било применљиво у пракси. Не само што сам научила како написати CV, које су вештине запошљавања, шта све јесте комуникација, постала сам свесна чињенице да кроз волонтерски рад могу активно да учествујем у решавању проблема младих, али и целокупне заједнице. Након тренинга, следило је стажирање у партнерској организацији “Центра за развој заједница”, *Spark-у*.

Spark је једна од најактивнијих међународних организација на територији Митровице. Радећи заједно на пројектима чија су циљна група млади, НВО-е *Spark* и ЦРЗ створили су међусобно јаке везе, које су током година сарадње постале чвршће. Управо због јаких

партнерских веза, на иницијативу особља ЦРЗ-а, али и на моје инсистирање, одлучено је да као најактивнија учесница тренинга, стажирање започнем управо у *Spark-y*.

Током четири месеца стажирања, стекла сам део радног искуства које је за мене било драгоцено, јер претходно искуство нисам имала. Почела сам са основним стварима, уносила податке у базу података и радила неке основне канцелариске послове. Посматрала сам старије колеге и упијала сваку информацију и начин рада од њих. Након четири месеца, добила сам и хонорарни посао у истој организацији и наставила да радим и учим на новом радном месту. Уређивала сам базе података, јер је тада био актуелни „Међународни зимски универзитет“ и отварање „Међународног пословног колеџа“, у чему је *Spark* играо активну улогу. Базе су биле огромне, јер смо тада имали већ око хиљаду корисника. Учествовала сам у тестирању знања енглеског језика кандидата који су се пријављивали за наставу на енглеском језику, информисала сам све заинтересоване младе људе о активностима *Sparka*-а, посебно о „Зимском универзитету“ и „Пословном колеџу“. Како сам још увек студирала, био је прави изазов истовремено радити, пратити предавања и спремати испите. Али управо то ме је и мотивисало да се више трудим, радим на себи и усавршавам своје способности.

Након пар месеци отворено је радно место координатора SKYL пројекта у ЦРЗ-у и позвана сам на интервју. После кратког разговора са директором и председницом организације, Невенком Медић и Татјаном Лазаревић, добила сам свој први прави посао, са пуним радним временом.

Сада, две године касније, Татјана и Невенка су моје колегинице. Заједно радимо на SKYL пројекту, помажемо младима да усаврше себе и да развију свест о важности волонтерског рада и раном стицању радног искуства.

Од учеснице SKYL пројекта до запослене на истом, био је дуг пут и уложила сам много труда, али да није било SKYL-а, не би било ни шансе да се опробам и да своју будућност видим у цивилном сектору, да стекнем вештине, знања и искуство које је од велике важности за моје даље усавршавање и рад.

Мој пут

*Пише: Мелиса Хот,
волонтерка на пословима финансија у СПАРК-у*

Ја сам Мелиса Хот. Имам двадесет једну годину и живим у Косовској Митровици. Студент сам треће године факултета енглеског језика и књижевности на Филозофском факултету Универзитета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици.

За програм SKYL сам сазнала преко пријатељице Ана Марије. Испричала ми је о програму у којем се уче неке основне животне вештине, те да обавезно стажирамо, а тога у нашим школама нема. Раније нисам имала искуство, чак ни контакт са невладиним организацијама и алтернативним облицима образовања, па сам одлучила да пробам и видим о чему се ради. Звучало ми је примамљиво, јер је одударало од сиве свакодневнице.

Било је забавно, интересантно, поучно, како сам садржај тренинга и предавања, тако и начин на који су тренери преносили то знање. Велики број младих људи на једном месту и рад у групама су такође деловали инспиративно на мене. Имали смо петодневни тренинг. Довољно времена да се пренесе знање из онога што смо радили: значај комуникације и канали којима се преноси, као што је вербална и невербална, преговарање, писање CV-а, симулације интервјуа, итд. Након првог дела тренинга, бирали смо сектор у којем желимо да стажирамо: приватни, јавни и цивилни.

Како ме прва два нису привлачила, одмах ме је привукао цивилни. Зашто? Па не бих знала, претпостављам да је то зато што тај сектор

није тако устаљен, “нормалан”. Али гледајући све те људе у цивилном сектору, њихову мобилност и енергију, схватила сам да много људи тамо стварно ради пуно и да су им послови креативни.

Тако сам почела да стажирам у HBO *Spark*, великој невладиној организацији из Холандије. Први доживљај је био када сам потписала уговор на три месеца. Одједном сам схватила да радим нешто озбиљно. Како до тада нисам радила, одлучила сам да упијам све што су запослени у овој организацији радили и да учим што више могу.

Схватила сам да сам дошла у озбиљну организацију. Ја сам особа која не воли рутину, и заправо ми је овде „упала секира у мед“. Радила сам на разним пројектима, на разним пословима, као што су обрада и превод текстова, извештаја, канцеларијски послићи, као што је фотокопирање, архивирање итд. Пар пута сам одушевљено присуствовала састанцима, учествовала у процесу договарања и преговарања око пројеката.

Сада, много месеци касније, иако се тромесечни програм завршио, и даље радим у истој организацији, на важнијим пословима. Добила сам пуно комплимената за свој рад и понашање, што је био и главни разлог да ми продуже уговор. Пресрећна сам, јер радим посао који волим, учим од својих искусних колега и одлично се слажемо. Сви су љубазни према мени. Сада се са осмехом сећам велике трење на почетку читавог овог процеса и питања која су ми се врзмала у глави, како ћу се снаћи, уклопити у све то. Знам да сам временом, уз љубазне колеге пуне разумевања и подршке – успела!

О *Spark*-у

Spark је непрофитна, неполитичка развојна организација, са седиштем у Амстердаму и канцеларијама у Београду, Косовској Митровици, Приштини, Монровији, Рамали, Кигалију и Буџумбури. *Spark* развија образовање и предузетништво како би млади и амбициозни људи повели своје пост-конфликтно друштво у бољи живот. Ми градим капацитет локалне економије и образовних институција тако да оне могу саме да ојачају своје кориснике.

Канцеларија *Spark*-а у северном делу Митровице ради од 2006. године. Канцеларија се налази у улици Краља Петра Првог бб изнад Рајфајзен банке. Наш приступ подразумева конкретну подршку локалним инсититуцијама (Универзитету и пословно саветодавним центрима) да би обезбедили боље образовање или створили више радних места и бољу зараду. Главни принцип нашег рада је неутрална позиција у вези политичких питања (као што се може видети из наше сарадње са Уједињеним Нацијама (UNDP)).

Градска библиотека “Вук Ст. Караџић” у Косовској Митровици

*Пише: Милена Тепавчевић,
директорица градске библиотеке*

Двадесет и први век има један веома снажан захтев – потребу за перманентним учењем не само у школи, већ и ван ње, увек и на сваком месту. Човек данашњице је свестан да је знање моћ, а доћи до знања неопходно је доћи до жељене информације. Помагач у том трагању је **библиотека**, али савремена и јака библиотека која прати **савремене токове**. Иако у специфичним условима, 2003. године у Косовској Митровици је, под покровитељством UNMIK администрације, отворена Градска библиотека „Вук Ст. Караџић”. У присуству највиших представника UNMIK администрације, OEBS-а, многих међународних организација, представника локалних структура као и великог броја грађана, библиотеку је свечано отворила Мина Јервенпа, шеф тадашње UNMIK администрације – Митровица. Основни задатак ове институције културе је усмеравање на кориснике и пружање услуга које одговарају њиховим потребама. Уз спровођење сопствене мисије и основних функција, библиотека постаје културни и информациони центар локалне заједнице и подршка сваком облику образовања.

Библиотека је са радом почела у изнајмљеном објекту од 160 м², са књижним фондом од 5000 публикација и симболичним бројем читалаца. Временом се, и књижни фонд, и број читалаца увећао, а постојећи простор постао недовољан и неадекватан, тако да је 2007 године UNMIK администрација средствима USAID-а доградила још 350 м². У потпуно новим условима, библиотека је као институција културе добила изузетну улогу и значај за културни развој града и својим радом омогућила приступ информацијама, идејама и развоју маште.

Библиотека има око 3000 читалаца. Њени корисници, припадници свих друштвених, културних и економских категорија имају различите захтеве и различите потребе за информацијама. Посебно треба истаћи потребе ученика основних и средњих школа, као и студенте Универзитета не само Косовске Митровице, већ и шире. Библиотека је ту да свима изађе у сусрет, пружајући своје услуге и креативно осмишљавајући нове, примамљиве, другачије па чак и необичне, оригиналне, пре свега кад се ради о најмлађим корисницима.

Књижни фонд у Градској библиотеци се перманентно увећавао. Захваљујући администрацији UNMIK-а, многим донаторима, издавачима, Министарству РС, Народној библиотеци Србије, поклонима аутора и приватних лица, библиотека поседује преко 30,000 публикација. То је претежно белетристика домаћих и страних аутора. Подједнако се читају и једни и други. Читаоци су и те како добро обавештени кад је у питању савремена издавачка делатност, зато су пробирљиви, знају шта је актуелно и шта се чита. Сопственим средствима купујемо актуелна издања, тако да се наша листа најчитанијих књига ни мало не разликује од листа много већих библиотека. Поред белетристике, библиотека располаже и стручном литературом из свих области: опште културе и цивилизације, филозофије, психологије, религије, социологије, политике, економије, права, образовања и васпитања, медицине, технике, архитектуре, уметности, музике, филма, спорта... Стручну литературу користе студенти свих профила, а највише са Филозофског факултета, пре свега књижевности, педагогије, психологије, филозофије, социологије, страних језика, историје и других група, као и свих осталих факултета Универзитета у Митровици.

Поред Дечијег и Одељења за одрасле, у библиотеци функционише и **Електронски центар** који пружа услуге свим корисницима из области информационих технологија. Центар располаже најсавременијом рачунарском техником, поред рачунара, ту су и савремени ласерски штампачи, скенер, фотокопирни апарат, пројектор, као и квалитетна Интернет конекција. У електронском центру налази се и богат књижни фонд из рачунарства и информатике. Својим техничким делом центар пружа мултимедијалну подршку у организацији и реализацији свих

културно-просветних манифестација. У просторијама Електронског центра одржавају се и курсеви информатичке обуке.

У оквиру Градске библиотеке је и „**Амерички кутак**“. То је мини америчка библиотека, и више од тога, један културни-мултимедијски, програмски вишенаменски простор. Низом манифестација различитих садржаја пружа информације о Америци, са циљем да приближи културу, вредности и визије САД, да успостави контакте са корисницима, као и да гради са њом мостове пријатељства и разумевања. Амерички кутак финансира америчка влада, што подразумева и опремање са одговарајућим ентеријером, савременом техником, модерном мултимедијалном опремом, књигама и часописима на енглеском језику, филмовима као и разноврсне програме. Кутак има своје чланове који редовно посећују овај простор. То су првенствено средњошколци, студенти, а има и

основаца и предшколаца. У Кутку се одржавају многе културно-просветне манифестације. Ту су часови конверзације, предавања, видео пројекције, изложбе, тематске радионице, програми за децу. Поред координатора у кутку често волонтирају и њени чланови.

Поред редовне библиотечке делатности, библиотека се бави и другим културно просветним активностима (промоције књига, песничке вечери, тематска предавања, радионице, обележавање међународних празника...) и на тај начин популарише књигу и читање и даје допринос васпитању, образовању и интелектуалном развоју личности.

Како би омогућили приступ знању, мисли и култури, ми смо широм отворили врата младим људима, **волонтерима**, који су били спремни

да раде за своју заједницу, да помажу другима, да стичу нова искуства, једном речју да се осећају корисним члановима друштва. Захваљујући **Центру за развој заједница** и њиховим полазницима, који су у оквиру програма SKYL, изразили жељу да волонтирају у библиотеци, ми смо успели да заједничким радом постигнемо постављене циљеве, а то је окупљање што већег броја младих, очување културе читања, очување културног идентитета, а то значи стварање образовног друштва и уопште друштвеног напретка.

Наше вишемесечно искуство у раду са волонтерима - Јована Павићевић, Невена Јелић, Тамара Јакшић и Божидар Ђуричић из „Центра за развој заједница“, показало је да рад може представљати задовољство. И не само то, за њих је рад у библиотеци било важно испољавање њихове енергије. А то најбоље показује њихова спремност да раде без материјалне надокнаде. Запослени су их врло брзо прихватили јер су у њима видели одговорне, знатижељне, упорне, комуникативне особе. Посебно наглашавам комуникативност и способност да позитивно сарађују са читаоцима свих профила, а нарочито са својим вршњацима којима су препоручивали најчитаније и најактуелније наслове. Умели су и да препознају потребе корисника и били спремни на тимски рад унутар колектива. Њихово интересовање за нове вештине односно стручне послове у

библиотекарству се нарочито запажа у брзом савладавању основе УДК система (универзалне децималне класификације), класификационог система који је намењен за смештај књига на полицама. То им је омо-

гућило сређивање књига у слободном приступу. А њихово познавање савремене рачунарске технологије омогућило је електронско инвентарисање публикација као и низ других пропратних радњи које су допринеле да књига брже нађе пут до читаоца.

Захваљујући пројекту „**Нове књиге за нову школску годину**“, у оквиру програма SKYL, који је финансирао ЦРЗ, а имплементиран је од стране бившег корисника SKYL-а, сада запосленог у ЦРЗ-у, Игора Симића, који је препознао активан рад ове институције као и отвореност за младе људе, библиотека је добила 77 књига и АЗ штампач. Међу књигама су најактуелнија и најчитанија издања наших и страних аутора за одрасле, као и обновљена издања за тинејџере, која су због велике читаности оштећена.

У светлу нове, дигиталне ере, библиотеке, као институције од кључног културног и образовног значаја, испољавају тежњу за усклађивањем са новим трендовима. Стога је неопходно усавршавање ове библиотеке и библиотекара. Неопходно је да се библиотека технолошки осавремени, да својим корисницима обезбеди електронску базу података, а аутоматизацијом пословања обезбеди читаоцима да библиотека и даље остане спона која повезује информацију и корисника, да остане културна срдј друштва.

Окружена књигама

*Пише: Јована Павићевић,
Ученица Гимназије у К. Митровици*

Од када знам за себе, већину свог слободног времена проводила сам читајући. У почетку су то биле дечје песмице, касније басне, бајке, романи. Како сам расла и сазревала, мењао се мој књижевни укус, али је љубав према књигама,

том свету маште, где је увек све било могуће, остала непролазна.

Са средњом школом, започео је и један нови период мог живота. Пожелела сам да се осамосталим и почнем да колико-толико зарађујем сама за себе и не зависим више у потпуности од својих родитеља. Такође, желела сам да стекнем драгоцено радно искуство. Сасвим случајно, од другарице, чула сам за програм SKYL који је постојао у мом граду већ један одређени временски период. Свидело ми се то што подстиче праве вредности, покушавајући да покаже колико су знање и искуство у предности у односу на новац. Програм је промовисао и подстицао волонтерски рад. Тренинзи кроз које сам прошла, у трајању од два викенда, били су ми изузетно занимљиви. Предавачи су били надсве квалитетни и мотивисани да раде и пренесу своја искуства и знања на прави начин. Посебно ми се свидело што тренинг није представљао сувопарно и досадно предавање, већ се састојао из низа интерактивних активности и игрица, у које је био укључен сваки члан групе. Тренинге сам похађала током јесени и зиме 2009. године.

Колико год да су историја, физика и биологија, које се уче у школи важне науке, толико и писање CV-а и мотивационог писма, као и пројекта, данас представљају кључеве за успех у пословном свету. Тренинзи су ме обогатили на нивоу опште културе и помогли ми да савладам вештине које не поседује већина мојих вршњака.

Размишљајући о месту где бих волонтерским радом стекла три месеца стажа, библиотека ми се учинила као логичан избор. Косовска Митровица, град у којем сам се родила и живим, тренутно није културни центар, нити место у којем су догађаји који подстичу подизање

нивоа културе честа појава. Некако су услови живота, после свега оног кроз шта је народ на овим територијама прошао у задњих десетак година, утицали на то да се људи окрену неким лажним вредностима. Често сам морала да слушам како волонтерски рад у локалној библиотеци, којим сам почињала да се бавим, представља губљење времена. Међутим, ни у једном тренутку нисам сумњала у своју одлуку. И раније сам готово свакодневно посећивала библиотеку и ишчитала сам већи део њиховог ондашњег фонда.

Моја помоћ као да им је дошла у прави час. Почетком 2010. године од јануара до априла трајао је период мог стажирања у библиотеци. Љубазно особље, на челу са директорицом Миленом Тепавчевић топло је прихватило мој долазак и долазак моје школске другарице Невене Јелић. Током три месеца бавиле смо се најразличитијим пословима, који су се тицали библиотечарског задатка. Посебно ми је био занимљив рад са читаоцима. Препоручити неке књиге, за мене је било равно дати му кључеве у један нови, читаоцу до тада непознат свет. Истовремено, то је била и велика одговорност. Такође, Невена и ја, училе смо и о другим, мање или више занимљивим странама

библиотекарског посла. Како се сређује библиотечки фонд, како се пишу картони, без којих ни једна књига не може да се изда или како се сортирају књиге у електронском каталогу, била су само нека од нових знања која смо за та три изванредно занимљива месеца стекли.

Круна нашег рада, било је књижевно вече у просторијама библиотеке, у режији нас, две средњошколке, без икаквог претходног искуства у овој струци. Одржано је јуна 2010. године. Књижевној вечери претходиле су свакодневне пробе у трајању од по два сата, са учесницима, девојкама и младићима из Гимназије, нашим школским друговима у другарицама, који су нам љубазно, не тражећи било какав вид надокнаде изашли у сусрет. Невена и ја смо, захваљујући пројекту који смо добиле, поделиле низ бесплатних чланарина становницима Косовске Митровице, који су били лошијег материјалног стања, као и деци и пензионерима. Заједничким снагама, са нашим волонтерима, направили смо посебно путовање кроз речи највећих песника и писаца. Књижевно вече било је изузетно посећено и промовисано. Такође, дошла је и награда за наш напоран рад и труд у виду признања средине да смо у нечему успеле.

Диван је осећај знати да си допринео побољшању нечег. Посебно, побољшању културе у свом граду. Волонтерски рад показао је како новац није и не сме бити једина надокнада за рад. Много је важније бити задовољан самим собом и бити срећан са нечим малим. Јер, мале ствари чине живот и велике људе. А ово је само први од корака које сам направила на свом путу ка великом, помало суровом свету. Свету одраслих.

„Teen Life“

*Пише: Анђелка Данчетовић и Миљана Вукомановић,
ученице Гимназије у К. Митровици*

Ко смо ми?

Ми смо ученице трећег разреда Гимназије у Косовској Митровици. Водитељке смо и уреднице тинејџерске емисије „Teen life“ на РТВ „Kiss“. То је прва емисија за младе на нашим просторима, па се трудимо да радимо што боље и квалитетније.

Како је све почело?

У децембру 2009. године, отишле смо у невладину организацију „Центар за развој заједница“ у нашем граду, и прикључиле се SKYL програму. То је био наш први сусрет и прво искуство са невладиним организацијама. Кренуле смо на тренинге са групом од двадесетак чланова. То су била предавања о комуникацији, преговарању, пословним вештинама, писању CV-а, која су укључивала и бројне игре и међусобну комуникацију, тако да су нам врло брзо прошла та два тренинга, колико их је укупно било. Уз добру забаву и дружење са вршњацима, стекле смо нова познанства и научиле доста тога.

После завршених тренинга, почело је стажирање и примена стечених знања и вештина са тренинга. Свако из групе нашао је посао у државном или приватном сектору. Нас је највише интересовао и привлачио рад медија, па смо се зато јавиле власнику наше

најгледаније локалне телевизије РТВ “Kiss”, Миодрагу Радомировићу. Њему се допала наша идеја о новој емисији, па нас је примио да стажирамо три месеца, као водитељке тинејџерске емисије. Тако смо почеле са радом. Биле смо радознале и пуне енергије.

Власник телевизије и запослени су нас веома лепо прихватили и помогли нам. Нису нас спутавали у оставрењу наших идеја. Емисији смо дале назив “Teen life” у складу са њеном тематиком и осмислиле концепт будућих емисија. План је био да свака емисија има тему из сфере интересовања тинејџера. Избор тема је био велики и саме смо их бирале.

Прва емисија је била о моди. Прво смо направиле кошуљицу емисије – то је нацрт емисије, који садржи цео ток и минутажу сваког њеног дела. И трему смо пребродиле, па је прва емисија била успешно снимљена. После тога је уследила монтажа. Уз помоћ камермана, средили смо емисију која је била спремна за емитовање. Биле смо задовољне и поносне и једва смо чекале да је одгледамо код куће. Наравно, обавестиле смо и пријатеље. Наш термин за емисију био је суботом у 17:00 часова, сваке друге недеље. То је био наш почетак, наш први пут испред камера.

После успешног почетка, биле смо пуне елана да наставимо даље са још већим ентузијазмом и искуством. Тако су уследиле још четири емисије у којима смо говориле о фејсбуку, љубави, фризури и шминки. Почеле смо и рад на терену, снимање прилога, анкета... Доводиле смо и госте у студио, укључиле наше пријатеље у рад. Гледаност је била велика, нарочито су позитивне биле реакције наших вршњака, од којих смо имали велику подршку. Највећи део посла одрађивале смо саме. Екипу која је радила емисију чинила су три члана, камерман и нас две. На већим телевизијама, око једне емисије, ангажован је читав тим људи – водитељи, уредници, камермани, монтажери, тонци, шминкери... А ми смо све то успеле у много скромнијим условима, уз добру организацију. Делиле смо обавезе и успевале да испунимо минутажу сваке друге суботе. Стажирање смо завршиле до летњег распуста са снимљених пет емисија.

Шта радимо сада?

Када се стажирање завршило, власник телевизије нас је позвао да наставимо да радимо. То нас је обрадовало и наравно, прихватиле смо. Почела је нова школска година и нова сезона наше емисије, где смо увеле неколико новина. Емисије се сада састоје из четири рубрике – приче из града, актуелно, огледалце и свет филмова и књига. У првој рубрици говоримо о актуелним дешавањима у граду, правимо анкете, доводимо госте у студио... Рубрика “Актуелно” садржи све важније новости из света познатих личности домаће и светске сцене, “Огледалце” нове начине шминкања и модне трендове, а у рубрици “Свет филмова и књига” представљамо популарне филмове и књиге. Снимиле смо и Новогодишњу емисију, која се емитовала 31. децембра. Позвале смо пријатеље и направиле журку у студију уз музику гимназијског бенда.

Планови за будућност?

Планирамо да и даље наставимо са радом, можда се у будућности остваримо и као професионалне водитељке. Усавршаваћемо емисију, уносити промене. Отвориле смо и фејсбук страницу где објављујемо све новости и догађаје везане за емисију, тако да је остварен контакт са нашим гледаоцима. Страница је скоро направљена, па позивамо чланове да нам се придруже на <http://www.facebook.com/pages/Emisija-Teen-life/114817541922023>. Идеја и креативности никад доста, а уз њих је успех загарантован!

„Уместо да се љутим на све и сваког...“

Пише: Милош Шарковић,
волонтер клуба „Буди мушко“

Пре четири године дошао сам из мале сеоске средине у велики град. Многи Северну Митровицу не доживљавају тако, али сам ја растао у једном другачијем окружењу и другачијим околностима, па је за мене Северна Митровица била као велеград.

Много тога се променило од тада, јер су северна Косовска Митровица и Клина две потпуно различите средине. Било је тешко одупрети се многим новинама, оним добрим, али и лошим. Оно што ми је било незамисливо у Клини, овде ми је постала свакодневница - бежање са часова и присуствовање сваком протесту, на пример.

Хтео сам што пре и што више да упознам град и људе. Често сам лутао по граду и радо учествовао у свакој политичкој дебати. Одрастао сам на ставовима да су невладине организације непријатељи мог народа. Штавише, био сам убеђен да су све оне исте, шпијунске, плаћене од стране Америке и усмерене против моје државе и народа.

Ипак једног дана, на позив пријатеља, одлучио сам да просуствујем тренингу у програму SKYL, из чисте радозналости. У почетку сам имао веома опортуне ставове да је могуће запослити младе људе у овој

заједници. Али када сам почео да стажирам у „Ресурсном центру“ и видео да имам конкретне активности и задужења, па још када сам примио прву плату, био сам одушевљен и пун елана за нове пројекте.

Постао сам волонтер у клубу „Буди мушко“, у оквиру „Центра за развој заједница“ и сада уместо да седим и љутим се на све и сваког, јер ми живот није по мери, активно се трудим да променим ствари у овом граду. Више не мислим да сам само број и да се ни за шта не питам, проблеми мојих вршњака су и моји проблеми и зашто да седим скрштених руку! Моји дани су испуњени, путујем по околним земљама и што је најважније, коначно се осећам корисно.

Ћаскање два члана једног тима

*Пишу: Игор Симић и Стефан Вељковић,
Координатор и вођа тима пројекта „Иницијатива младића“*

Ми смо Игор и Стефан, једни од многих младића из Косовске Митровице који су учествовали у програму SKYL. Поред дружења са својим вршњацима и вршњакињама, размене идеја и вођења расправа, била је то добра прилика да проширимо своја знања о цивилном друштву и унапредимо вештине комуникације, које ће нам убрзо помоћи да добијемо и посао који сада радимо.

Игор: Још као средњошколац волео сам да волонтирам. Био сам активан члан ЈАЗАС-а тада, али сам убрзо отишао на студије у Београд, па сам паузирао у волонтерском раду. Након повратка у Митровицу, нисам успео да нађем

посао у струци. Како ми је посао био потребан, радио сам оно што је било могуће наћи. Био сам конобар, радио сам у кладионици, итд. Активирао сам се у цивилном сектору преко програма SKYL. Читаву групу пријатеља сам одвео на тренинге након мог искуства. Вратили су ми се стари идеали о друштвеном ангажовању и унапређењу заједнице. Желео сам и лично да се усавршавам. На срећу, менаџерке „Центра за развој заједница“, где се програм и одвијао су препознале моје способности и сетиле су ме се још као финог и културног дечака,

па сам одмах добио добар посао у овој организацији. Управо је почињао пројекат „Иницијатива младића“ и ја сам постао координатор пројекта.

Стефан: Апсолутно си у праву. Сви ти млади људи и енергија на тренинзима и у осталим активностима ни мене није оставила равнодушним. Желео сам и ја да се активно укључим у друштвени и тимски рад. Мотивација у групи је оно најлепше. И то сам могао, јер сам и ја одмах наставио да радим у пројекту који је Игор споменуо, као вођа тима, а који је заправо врло сличан SKYL-у, барем по раду са младим људима. У оквиру овог пројекта отворили смо клуб „Буди мушко“, и ту данас делимо тимски дух и мотивацију.

Игор: Тако је, Стефане! Енергија и мотивацији младих, а од којих су заправо многи управо прошли тренинге и стажирање SKYL-а, довели су нове младиће заинтересоване да се укључе у овај специфичан пројекат који се бави пре свега средњошколцима. Наш клуб „Буди мушко“ и „Форум младих“, који постоје у оквиру пројекта „Иницијатива младића“ су препознати и по томе што се баве темама здравих животних стилова, борбе против вршњачког насиља и многих других тема занимљивим нашим вршњацима. Наше менаџерке су управо током активности SKYL-а идентификовале главне проблеме којима се наш пројекат сада бави и он заиста и представља неки специфичан наставак SKYL активности...

Стефан: ...Иако је „Иницијатива младића“ у ствари пројекат регионалног карактера.... Он се ради и у свим већим градовима у Србији, Хрватској, Босни и Херцеговини... и постиже изузетне резултате. Много путујемо, учимо и дружимо се. Постали смо вршњачки едукатори и много младих сада учи уз нас.

Игор: Наше средњошколце у Клубу учимо многим важним темама, као што су здрави стилови живота, како да препознају и боре се против болести зависности или заразних болести, као што је СИДА. Доводимо и госте предаваче. Редовно организујемо спортске активности и путовања. Уопште, чинимо да стресан живот наших младих у Митровици буде мало опуштенији, занимљивији и да им скренемо мисли са дневних друштвено-политичких проблема на

спорт и лично уса-
вршавање.

Стефан: Ја бих стварно искористио ову прилику да позовем и охрабрим све младе људе да постану друштвено активни, да се укључе у волонтерски рад, да пре свега бирају квалитетне програме којима се

постижу позитивне промене и у којима се могу лично усавршавати.

Од тренинга, преко телевизије, до Универзитета и Пословног колеџа

*Пише: Даница Трбољевац,
Студенткиња Пословног колеџа у К. Митровици*

Већ једанаест година, Радио Телевизија “Мир” у Лепосавићу је најутицајнија локална медијска станица у овој средини. Она спада у једину станицу на северу Косова која својим вестима покрива цело Косово. Символ ове телевизије је бели голуб, и он на најбољи начин промовише саме вредности овог медија. Поред информативног карактера, програм РТВ “Мир” промовише мирољубиве иницијативе.

РТВ “Мир” је основана у новембру 2000. године као телевизија, а пре тога је постојао само радио. Приликом оснивања ове медијске станице, власник и директор, Ненад Радосављевић је схватио важност потребе да се локална заједница информише о свим актуелним догађајима који утичу на њихов живот, без обзира из које заједнице вест долази. Он је током једанаест година, уз подршку многих међународних програма, технички осавременио ову телевизијску станицу, те улагао у едукацију младих новинара и сниматеља. Телевизија тренутно броји седам техничара и новинара, који због боље оперативности мање телевизијске станице, те ограничених финансијских могућности, немају стриктну редакцијску поделу рада.

Дугогодишње улагање у развој сопствених капацитета, даје резултате. У последње три године, према мерењима ове телевизије, осетан је напредак у квалитету програма: научног, едукативног, филмског и другог садржаја. Напредак је пре свега видљив у области локалних вести и сервисних информација које се емитују свакога дана у 16:00 и 20:00 часова, са трајањем од 10 до 20 минута. Теме које се обрађују су разноврсне, од тренутних актуелних дневно политичких вести, до животних прича, путописа, репортажа... Поред актуелног

политичког тренутка, и све остале теме су у складу са интересовањима и очекивањима гледалаца.

РТВ “Мир” је развила јаку и релевантну сарадњу са најзначајнијим међународним организацијама на Косову: UN, UNDP, USAID, IREX, OEBS, KFOR, итд. Такође, остварена је и сарадња са невладиним сектором. Тако је “Центар за развој заједница” свој пројекат „Подршка младим вођама на Косову и Метохији“ – SKYL, реализовао уз помоћ ове телевизије. Током троипогодишње реализације овог пројекта, РТВ “Мир” је била партнер овој невладиној организацији из Северне Косовске Митровице. Осим што су уступили простор за тренинге, радионице, те за исплаћивање месечних стипендија, РТВ “Мир” је омогућила великом броју младих из ове општине да стажира и волонтира на овој телевизији. Неки од њих су наставили и даље да раде и након истека тромесечног програма стажирања. Управо велики број младих, због популарности mass медија и осталих информатичких садржаја, своје идеално запослење управо

замишљају у раду на телевизији или радију. Тренинзи о комуникацијским и пословним вештинама, који су организовани у оквиру програма SKYL, помогли су да млади, који су стажирали на телевизији, изграде самопоуздање у сопствене вештине пре него да започну свој рад.

Моје лично искуство у пројекту је било драгоцено. После предавања, која су побољшала моје знање и моје вештине у пословној комуникацији и сарадњи, истакла сам јасну жељу, организаторима тренинга и особљу телевизије да останем да радим ту. Током тренинга и осталих догађаја организованих у просторијама ове телевизије, отворила су ми се једна нова врата. Посматрала сам запослене и њихов ужурбан рад, камере и светла студија. „То је било то“, рекла сам себи. Веровала сам да ћу бити добра, с обзиром на то да сам одувек била активна у школским литерарним секцијама и да сам лепо писала. Користећи информације са предавања, употпунила сам

знање приликом стажирања. Одлазила сам на терен и снимала прилоге и извештавала из студија. Учила сам од искуснијих колега. По истеку овог програма, добила сам могућност да останем и радим као сарадница на програму, што сам са задовољством прихватила.

Сада сам тренутно преокупирана својим студирањем на два факултета у Косовској Митровици, те повремено одлазим на телевизију, али ме је сво то искуство у новинарском послу и једном цивилном пројекту ојачало и инспирисало да будем предузимљивија и одважнија у животу. Нова врата су отворила још једна – уписала сам Међународни пословни колеџ, нешто што до сада нисмо имали у нашој средини.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

